

Soruşturma: Hisar Kısa Film Seçkisi 2010

Mithat Alam Film Merkezi'nin 1960'larda Robert Kolej'de yapılan Hisar Kısa Film Festivali'nin devamı olarak 2005'ten bu yana sürdürdüğü Hisar Kısa Film Seçkisi'nin temel amacı ulusal arenada boy gösteren başarılı kısa filmleri ve belgeselleri yurtiçinde ve yurtdışında festivallere ve film merkezlerine taşıyarak tanıtılmalarını ve izlenmelerini sağlamak. Sistematik bir şekilde yapılan bu seçki ve dağıtım Türkiye sinemasının tanıtımına da katkıda bulunmayı hedefleyerek hazırlanıyor. İki ayrı jüri tarafından değerlendirilen seçkinin bu yılki ön jürisi Altyazı Aylık Sinema Dergisi yayın kurulu üyeleri Ayça Çiftçi, Senem Aytaç, Nadir Öperli ve Mithat Alam Film Merkezi Sinefil Dergisi editörlerinden Eren Odabaşı'ndan oluştu. Seçkiyi belirleyen ana jüride ise İstanbul Film Festivali Direktörü Azize Tan, sinema eleştirmeni ve FIPRESCI Başkan Yardımcısı Alin Taşçıyan ve yönetmen Pelin Esmer yer aldı. Yaklaşık 350 film arasından oluşturulan seçkide Türkiye'den 10 kısa film bulunuyor. Seçkinin yönetmenlerine yöneltilen sorularla kısa filmin bugün Türkiye'de nasıl bir gelişim içerisinde olduğu, yönetmenler tarafından tecrübe edilmiş biçimleri ve üretimi üzerine bilgi edindik. Verdikleri cevaplarla yönetmenleri de biraz daha yakından tanıma fırsatını bulduk.

Soruşturmaya Katılan Yönetmenler (Soyadı Sırasına Göre)

Müjde Arslan (*Tov / Tohum*, 2009)

Pelin Aytemiz (*Unutma*, 2009)

Filiz Işık Bulut (*Deng*, 2009)

Koray Çalışkan (*Esmâ*, 2009)

Veysel Çelik (*2932*, 2009)

Mustafa Dok (*Köy*, 2009)

Merve Kayan - Zeynep Dadak (*Bu Sahilde*, 2010)

Erol Mintaş (*Berf*, 2010)

Elif Refiğ (*Erkek Adam*, 2009)

Burcu Aykar Şirin - Uygur Şirin (*Ölüm*, 2009)

GENEL SORULAR

Bu kaçınıcı filminiz?

Müjde Arslan: Üçüncü filmim.

Pelin Aytemiz: *Unutma* (2009) ciddi anlamda yaptığım ilk kısa film.

Filiz Işık Bulut: İkinci filmim.

Koray Çalışkan: İlk filmim.

Veysel Çelik: Üçüncü filmim.

Mustafa Dok: Üçüncü filmim.

Merve Kayan: İkimizin de daha önce ayrı ayrı yaptığımız birkaç kısa filmimiz var. Ama *Bu Sahilde* birlikte yönettiğimiz ikinci filmimiz. *Bu Sahilde*'den önce çektiğimiz ama montajı sonradan tamamlanan ve elektropop grubu kim ki o'nun müziklerinden oluşan *Elope* adlı müzikal bir filmimiz var.

Zeynep Dadak: Ayrıca *Elope*'un içinden alınmış iki bölüm kim ki o'nun iki şarkısının klipi oldu. Merve'yle birlikte çalışmaya 2006 senesinde kolektif bir iş olan *Irak Dünya Mahkemesi* isimli orta metraj belgeselde başlamıştık. Ayrıca Amerikan PBS televizyonu için yapılan bir belgeselde birlikteydik.

Erol Mintaş: Bu ikinci kısa filmim diyebilirim. Okuldayken çektiğim işler daha çok eğitim sürecinin ürünleriydi. *Butimar*'dan sonra ikinci kısa filmim *Berf* diyebilirim.

Elif Refiğ: Yönetmenliğini yaptığım 5. kısa filmim.

Burcu Aykar Şirin - Uygur Şirin: *Ölüm* ikinci filmimiz.

Çekim öncesinde nasıl bir ön hazırlık yaptınız? (Senaryo, oyuncu, mekân, vs.)

Müjde Arslan: Uzun bir ön hazırlık süreci oldu. Filmi çektiğim mahalleye hem senaryoyu yazarken, hem oyuncu araştırmasında, hem de çekim için birçok kez gittim. İstanbul'da bir gecekondu semti olan Bayramtepe'de çektik. Oraya otobüsle gidiyordum ve bu her defasında iki saat yol demektir. Ama o insanları tanımaktan, filmi orada çekmekten çok memnunum.

Pelin Aytemiz: Bu film, Bilkent Üniversitesi'nde yazdığım yüksek lisans tezim için okuduğum kuramsal literatürle bağlantı-

lı olarak oluştu. (Tez sahipsiz aile fotoğrafları üzerineydi.) Bu nedenle filmin hazırlık geçmişinin uzun bir süreye yayıldığını söyleyebilirim. Daha sonra Bilgi Üniversitesi'ne geçtiğimde tez projem olarak bu filmi yaptım. Bölümdeki danışman hocalarımın desteği ile yol aldı. Senaryodan önce karakterlerin iç dünyalarına dair uzun öyküler yazdım. Senaryo ise çok organikti, çekim sırasında ve sonrasında karşılaştığımız durumlara göre yapısını defalarca değiştirdi. Yaratmak istediğimiz hafif hayali dünyayı yakalayabilmek için mekân seçimine çok önem gösterdik. Mekânların kendi hikâyelerinin filmi dönüştürdüğünü düşünüyorum. Çizgi film kahramanlarını andırmasını istediğim için, başroldeki Leyla karakterinin kostüm ve makayajı için birçok deneme yaptık. Hikâyeye temel olarak fotoğraflar ve objeler üzerinden anlatıldığı için çekiminden önce defalarca fotoğraf çekimleri gerçekleştirdik. Profesyonel olmayan oyuncular ile birkaç kez deneme çekimi yaptık. Karakterlerin iç dünyalarına dair ipuçları yaratabilecek objeleri senaryoyu daha yazarken toplamaya başladım. Sevgili görüntü yönetmenim Barış Özbiçer'in projeye dâhil olması ile filmi dijital olarak çekmekten vazgeçtik ve bu karar ile birlikte birçok teknik çalışmaya yapıldı. Ve bunlara benzer birçok hazırlık... Ama bu ilk filmim olduğu için çekime hiçbir zaman tam hazır olarak başladığımı söyleyemem. Tüm hazırlıklara rağmen çekim süreci baştan sona bir maceraydı benim için.

Filiz Işık Bulut: Çekim öncesi Diyarbakır'a üç defa gittim. Her defasında on gün kaldım. Önce mekân bakmaya gittim. Şehrin içinde olan ama etrafı boş bir yer aradım. Daha sonra karşılaştığım kişilerin fotoğraflarını çektim, videoya aldım. İstanbul'a döndüğümde izledim ve oyuncularımı seçtim. Daha sonraki gidişimde prova yaptım. Filmimde oynayacak kişilerin birçoğu 1980'de Diyarbakır 5 No'lu cezaevine görüşe gitmiş kişilerdi. Bilerek böyle seçmedim. Kime baksam öyleydi. Son gidişim ise filmi çekmek içindi. Ev boyandı, elektrik, izin gibi şeyler halledildi. Koşullarımın yetersizliğinden dolayı filmi iki günde çektim. Sıkışık bir zamana sığdırmak zorunda kaldım.

Koray Çalışkan: Uzun metraj hazırlığı gibiydi. Senaryoyu kitledikten sonra toplam 14 günlük bir prova aldık. Başrolü oynayan oyuncu arkadaşların karakterlere ısınmaları için senaryoda olmayan bölümler yazdım. Sonra birbirlerinin rollerini oynadılar ve böylece hikâyenin geçtiği sosyal evrene olabildiğince ısındılar. Mekânları önceden belirlemiştim. Sahneleri yaratmak istediğimiz etkiler üzerinden analiz ettik ve o etkiyi yaratması en muhtemel açıları belirledik. Sanat ekibi mekânları boyadı, giydirdi. Sonra dört günlük bir çekim yaptık. Ancak çekimden önce bütün ekibe bir parti verdik. Herkese üye-

rinde hoş bir resim bulunan Esmâ tişörtleri dağıttık. Sanki işi bitirmiş gibi eğlendik, içtik, konuştuk. Bu set öncesi bir birlik hissiyatı yarattı bizde. *Esmâ*, üzücü bir hikâyeyi mutlulukla yarattığımız bir proje oldu.

Veysel Çelik: Bir dönem hikâyesi olduğu için senaryo yazımı ile paralel olarak o dönemde tutuklu olan kişilerle ve filmin karakteri olan Kamber Ateş'in koğu arkadaşları ile söyleşilerimiz oldu. Oyuncu konusunda hiç zorluk yaşamadık. Zaten bilinen ve sevilen bir hikâye idi. Mekân konusuna gelince, İstanbul'da eski bir ayakkabı fabrikasında çekildi filmimiz.

Mustafa Dok: Senaryomuz diyalogluymuştu. Biz ise bu filmi diyalogsuz çekmeye karar verdik. Senaryo o esnada revizyona uğramış oldu. Oyuncu arkadaşımızla prova yapma imkânımız çekim öncesi ve çekimler esnasında olmadı. Mekânlar içinse araştırma fırsatımız çok olmamıştı, ama kafamda filmimizde kullandığımız bir mekân vardı ve kısa sürede arkadaşlarımızın tavsiyeleriyle böyle güzel köyer bulma şansımız oldu.

Merve Kayan: Film zaten ikimizin de geçmişinden ve günlük hayata dair gözlemlerimizden beslendi. Mekân (Erikli) büyük ölçüde filme ilham kaynağı olduğu ve film belgesel öğeler taşıdığı için çekim öncesi hazırlıklar daha çok anlatım tarzı üzerine yoğunlaştı.

Zeynep Dadak: Yine de tam olarak spontane bir süreçten söz edemeyiz. Aslında filmde olmasını istediğimiz bölümlerin bazılarını biliyorduk. Örneğin sinek bölümü gibi. Yalnızca tam olarak nasıl yapacağımıza karar vermemiştik. Çekimden önce bir hafta kadar Erikli'de dolaşarak, notlar aldık. Çok ilginç bulduğumuz şeyler olursa onları da çektik tabii. Merve'nin de dediği gibi anlatım tarzına dair birtakım kararları baştan verince, anlatmak istediklerimiz de belirlendi az çok. Örneğin kamera hareketi istemediğimizi biliyorduk.

Erol Mintaş: *Berf*'in hikâyesi 2007 yılından beri vardı aklımda. Fakat bir türlü gerekli koşulları yaratamadık. Bir yandan bu hikâye üzerine çalışırken diğer yandan da *Butimar*'ın hikâyesi çıkıyordu. Böylece 2008'de ilk olarak *Butimar*'ı çektik. Sonra oturup *Berf*'i yeniden ele aldım ve senaryo üzerine çalıştım. Tabii sürekli değişiyordu senaryo, bazen uzun hikâyeye doğru evriliyordu. "Yok ya bu hikâye olmayacak" dediğim zamanlar oluyordu. Fakat sonunda bu halinde karar kıldım, böylece filmi çektik. Filmin çekimi için ön hazırlık olarak iki ay boyunca değişik aralıklarla Doğubeyazıt'a gidip geldim. Mekân arayışı ve oyuncu bulma işleri için değişik zamanlarda orada kaldım.

Bir yandan da teknik ekibi oluşturmaya çalışıyorduk. Görüntü yönetmeni olarak Feza Çaldıran ile çalışacaktık, fakat Feza'nın iş takviminden dolayı George Chiper ile devam ettik. George ile çekim mekânına gitmeden önce, benim daha önce sanat yönetmeni Metin Çelik ile birlikte üzerinde çalıştığım *story boardlar* üzerine çalıştık. George daha Romanya'dayken ben ona *story board* ile birlikte seçtiğim birkaç mekânın fotoğraflarını göndermiştim zaten, birlikte İstanbul'da birkaç gün, senaryo ve elimizdeki bütün materyaller üzerine çalıştıktan sonra, ekibi de alıp Doğubeyazıt'a gittik. Çekimden önce bir günü kendimize genel prova günü olarak belirlemiştik o gün içinde eksik kalan diğer ufak tefek şeylere karar verdik. Sanat yönetmeni ve ekibi bizden birkaç gün önce mekânı giydirmek üzere Doğubeyazıt'a gitmişlerdi. Oraya gittikten sonra yönetmen, görüntü yönetmeni ve sanat yönetmeni olarak her şeyi gözden geçirip işe koyulduk.

Elif Refiğ: Senaryo üzerinde uzun süre zaman harcamayı seviyorum. Belirli dönemlerde yoğun olarak üzerinde çalışıp, sonra bir süre öyle bir senaryo yokmuş gibi yaşayıp, tekrar hikâyeye döndüğümde senaryoyu yabancı bir gözle okumak kafamı çok açıyor. Senaryo sürecinde belirli oyuncuları aklıma getirerek karakterleri düşündüğüm de olur. Fakat oyuncu seçimi yüz yüze yapılan bir şey. O insandan aldığımız elektriğin de çok önemli olduğunu düşünüyorum. Mekânlar da önce hikâye tarafından belirleniyor, daha sonra eldeki imkânlar içerisinde hikâyenin dünya tahayyülüne en yakın yerleri seçiyorum.

Burcu Aykar Şirin - Uygur Şirin: Senaryo, hayatında ilk kez ölümle karşılaşan bir çocuğu konu aldığından çocuklar, ölüm ve yas konularında okumalar yaptık. Mekânın Silivri'de bir yazlık ev olacağı daha baştan belliydi. Bu nedenle hem mekân senaryoyu şekillendirdi, hem de evde senaryoya göre değişiklikler yapma imkânını bulduk. Üç günlük çekim süreci gibi kısa bir zamanda bir çocuğun belli bir karaktere bürünmesinin zor olabileceğini düşünerek oyuncumuzun, canlandıracağı karakterle belli kişilik özelliklerini paylaşan biri olmasına dikkat ettik. Yaklaşık otuz çocukla görüşüp, oyuncumuzu belirledikten sonra kimi açılardan onu zorlayabileceğini düşündüğümüz sahneler için provalar yaptık. Bu sayede ona karakteri anlatmak gibi bir yol izlemektense belli duyguları aktarmaya ve uyandırmaya çalıştık. Görüntü yönetmenimiz, ışık şefimiz ve ses kaydını yapan arkadaşlarımızla mekâna gidip güneşin konumundan ortam seslerine kadar pek çok unsuru dikkate alarak ayrıntılı bir çekim planı hazırladık ve lenslerimizi, kamera açılarımızı, ölçeklerimizi çekimden önce belirledik.

Kısa filmlerinizde oyuncularınızı nasıl seçiyorsunuz? Amatör ya da profesyonel oyuncu seçiminiz var mı?

Müjde Arslan: Oyuncudan çok o mekânda yaşayan, o hikâyeyi yaşayan kişileri arıyorum; yani 80 yaşında İstanbul'un yoksul mahallerinde yaşayan bir yaşlı adamsa onu tercih ediyorum. Ancak iki kısa filmimde de yaşlılar başrolde yer aldığından çok zorlandım, zira hem çok yaşlı olup hem de yürüyebilecek durumda olan, film çekme sabrına sahip pek kişi yoktu. Üstelik yaptığımız iş toplum içinde çok da güzel karşılanmıyor. Komşusundan utanıyor, bir süre sonra vazgeçiyor. Bu filmde mahallede bir oyuncu bulduk, ancak çekimlerin ortasında hastalandı ve setten ayrıldı. Çekimi durdurup başka yaşlı bir oyuncu aradık ama bulamadık. Bunun üzerine profesyonel bir oyuncu olan Hikmet Karagöz ile çalıştık. Hikmet Abi'nin oyunculuğundaki başarısı bir yana, deneyimi ve olgunluğuyla bize çok şey kattığını söyleyebilirim.

Pelin Aytemiz: Hikâyeyi yazarken asıl karakterlerimin nasıl görüneceğine dair çok belirgin imajlarım vardı kafamda, öyle ki çekimden önce karakterlerin kuklalarını yaptım. Leyla ve Koper karakterlerinin elle tutulur hale gelmeleri oyuncuları gördüğümde tanıyabilmeme sebep oldu adeta. Oyuncu kadromuzda hem amatör hem profesyonel oyuncular vardı. Her biri ile çalışmak çok keyifliydi. Kuklavari şaşkın Leyla karakterinin bir üniversite öğrencisi tarafından canlandırılmasının, diğer taraftan bilge antikacı karakterinin deneyimli tiyatro oyuncusu Zafer Diper tarafından hayata geçmesinin bu iki karakter arasındaki zıtlığı arttırıp filmi desteklediğini düşünüyorum.

Filiz Işık Bulut: Eğilimim seyircinin bilmediği yüzlerden yana... Birçok rolde izlediğimiz birine inanmamız çok güçleşiyor. Bütün oynadığı rollerle ve onların çağrışımlarıyla o oyuncuyu izliyoruz. Kürtçe bilen otuz yaşın üstünde oyuncu bulmak o kadar kolay değil. Filmin dili Kürtçe ise doğal olarak oyuncu olmayan kişilere yöneliyorsunuz. Filmimde Türkçe konuşulacaksa eğer oyuncu olan ama oyuncu olduğu hiç anlaşılmayan kişilerle çalışmak isterim.

Koray Çalışkan: İlk filmim olduğu için deneyimsizdim. Benim için önemli olan yüz ve bedenın rolü taşımasıydı. Oyuncunun kişisel geçmişinin de karakterin tanınmasını kolaylaştırır gibi geliyordu bana. Bu nedenle işçi sınıfındaki kadınları iyi tanıyan bir oyuncuyla çalışmam gerektiğini hissediyordum. Daha senaryo son haline gelmeden Bilge Seçkin'le konuştum. Eğitim-Sen'den tanıdığım bir arkadaşımды. Barış Celiloğlu da eski arkadaşımды. Deneyimli bir oyuncuydu. Amatör ve profesyonel

oyuncu arasındaki fark daha çok yönetmenle ortaya çıkıyor bence. Bundan sonraki projelerde hem amatör hem profesyonel oyuncularla çalışacağım sanırım. Amatör oyuncularla çalışmanın zor bir yanı var gerçi. Prova ortamında gayet iyi iş çıkarabilirler. Ancak sete girince, çevrelerinde ışık, kuaför, makyajcı, onlarca insanla karşılaşıncı, oyunculukları düşebiliyor.

Veysel Çelik: Amatör veya profesyonel ayırımı yapmıyorum. Yalnızca dikkat ettiğim konu eğer hikâye gerçekse kişilerin de o gerçeği yaşamış olmasını tercih ediyorum.

Mustafa Dok: Amatör veya profesyonel oyuncu ayırımı yapmıyorum. Nitekim filmimizde sadece bir tane aktör arkadaşımız vardı, diğerleri ise tamamen o köylerde yaşayan arkadaşlardı.

Merve Kayan - Zeynep Dadak: *Bu Sahilde*'de tam olarak oyuncu seçimi diye bir süreç olmadı. Filmin manipüle ettiğimiz kısımlarında da, insanlardan zaten yapmakta oldukları şeyi yapmaya devam ederken, bizim için ekstra bir şeyler söylemelerini ya da yapmalarını istedik. *Elope*'ta da amatör oyuncularla çalıştık. Ama filmin doğası gereği, bunlar dans deneyimi olan ve koreografi bilen kişilerdi.

Erol Mintaş: *Butimar*'da profesyonel oyuncularla çalışmıştım. Fakat orada sadece oğul karakteri konuşuyordu ve Zazaca bildiği için Kurmanci'yi de kotarmıştı, bazı eksiklerle birlikte tabii. Fakat *Berf*'te anne konuşuyordu. O yaşta Kürtçe konuşarak oynayacak bir oyuncu yoktu. Oyunculuk kısmını birlikte kotaracağımız oyuncular tabii ki vardı, fakat dil meselesi yine çözülemeyecekti. Kürtçe bilmeyen bir oyuncuyla çalışıp yapay bir Kürtçe'nin ortaya çıkmasından yana olmadığım için, dile hâkim olan yaşlı bir köylü anneye çalıştım. "Diğer oyuncular neden amatör?" diyebilirsiniz. Özellikle oğul karakterini çok seviyorum, onunla da mekân arayışı içinde olduğum zamanlarda tesadüfen karşılaştım ve hemen o anda karar verdim aradığım yüzün bu olduğuna. Kızı seçmek biraz sıkıntılı oldu. Birkaç tane değiştirmek zorunda kaldım. Çekime başladığımız prova gününde iyice olmayacağını anladığım için hemen hızlıca o köydeki kız çocukların arasından yeni bir seçim yaptık ve bizi meraklı gözlerle izleyen Ayda böylece çocuk karakterimiz oldu. İyi çalışmak önemli, amatör ya da profesyonelliği senaryo ve karakter belirliyor. Bazı çok iyi profesyonel oyuncular var ki istediğiniz karaktere uymayabiliyor. Bu durumda en iyi uyan amatör oyuncu olursa o zaman onunla çalışacaksınız. Tabii amatörlerle çalışmanın birçok zorluğu var, sinema terminolojisi ile onlarla konuşamıyorsunuz. Teknik meseleleri de daha önce deneyimlememişler ise çok zaman alıcı oluyor. Keza bizim

yirmi dakikalık *Berfin* çekimi sekiz gün sürdü. Yirmi dakikalık *Butimar*'ın çekimleri ise üç gün sürmüştü. Tabii ki bu zamanın hepsi oyuncudan kaynaklanmıyor, ama önemli bir bölümü bundan kaynaklı. Velhasıl-ı kelam ikisi ile de çalışmanın güzelliği ve zorlukları var. Hangisi film açısından sağlıklı ise onu tercih etmek lazım. Amatörlerle çalışırken doğaçlama çok daha önemli olmaya başlıyor.

Elif Refiğ: İkisi de oldu. İkisinin de çok keyfili ve zor tarafları var bana göre. *Castın* bu anlamda belirli bir dengede olmasına gayret ediyorum. Örneğin tiyatro oyuncular ve amatör oyuncular bir arada olduğunda, oyun karakterinin zemini kaygan oluyor. İzleyici oyuncuyu sevmeye hazır, fakat ortak bir oyun zemininde buluşmuş oyuncu topluluklarına daha hızlı ısınmıyor sanırım. Dolayısıyla doğal oyunculuk kovalayan profesyonel bir oyuncuyla bir amatörü yan yana koyduğunuzda sorun olmayabilir. Fakat birleşimin dengeli olmasına dikkat etmek lazım. Söz konusu kısa film olduğunda genellikle seçimler konusunda daha kısıtlı imkânlarınız oluyor. İmkânsızlıkları çok dert etmeden, elimdekiyle kurulabilecek en dengeli zemini oluşturmaya gayret ediyorum.

Burcu Aykar Şirin - Uygur Şirin: Aslında profesyonel oyuncularla çalışmayı tercih ediyoruz, ancak başrol için çocuk oyuncu ararken çocuklarda profesyonel deneyimin çoğunlukla onların yeteneğini ve potansiyelini neredeyse yok ettiğini gördük. Bu nedenle başrolde daha önce herhangi bir filmde rol almamış, fakat istediğimiz oyuncululuğu büyük bir rahatlıkla sergileyen Çınar Kaya'yla çalıştık. Tabii Çınar'ın yanında, onun içindeki cevherin dışarı çıkmasına destek olan çok deneyimli, önemli oyuncular vardı: Güzin Özyağcılar, Süleyman Turan, Taner Birsnel ve Selen Uçer.

Senaryonuz özgün mü yoksa uyarlama mı?

Müjde Arslan: Senaryom özgün. Genelde yaşayan karakterlerden yola çıkıyorum, bir fotoğrafta görüyorum çoğu zaman ve o fotoğrafın öncesini ve sonrasını merak ediyorum. Bu bir filmin yazılma sürecini başlatıyor. Bu kısa filmde yaşlı bir adam gelip yanıma oturdu ve kalktı gitti; kim olduğunu bilmiyordum ama bana bir hikâye bırakmıştı.

Pelin Aytemiz: Bu filmin temel derdi, ölüm ve fotoğraf arasındaki yakın ilişki, garip bir eylem olan poz vermek ve fotoğrafın kişiyi bir obje haline dönüştürebilme yeteneği olarak tanımlanabilir; fotoğrafın kişinin imgesi ve benliği ile ne kadar örtüştüğü ve bir aynadaki yansımadan farklı olarak

sabitlenen görüntünün (fotoğrafın) kişiyi ne kadar yansıttığı üzerine kafa yoruyor. Filmin anlattığı hikâye, fotoğraf üzerine var olan eleştirel kuramdan ve Roland Barthes, Susan Sontag, Geoffrey Batchen ve Kaja Silverman'ın geliştirdiği bazı fikirlerden feyz alıyor. Bu öyküyü yazmama neden olan asıl kitap ise Barthes'in *Camera Lucida* kitabı. Barthes; fotoğraf makinesi karşısında yaşadığı deneyimi şöyle anlatır: "Mercek tarafından izlendiğimi hissettiğim anda her şey değişiyor: Kendimi "poz verme" işlemine veriyor, bir anda kendim için bambaşka bir beden yaratıyor, bir görüntü öncesinde kendimi dönüştürüyorum. Bu aktif bir dönüşümdür: Fotoğrafın kendi keyfine göre bedenimi yarattığı ya da öldürdüğünü hissediyorum." (Barthes, Roland. *Camera Lucida: Reflections on Photography*. 1981. Trans. Richard Howard. London: Vintage, 2000). Barthes'in fotoğraf üzerine anlattıklarının yarattığım karakterler tarafından dert edildiğini söyleyebilirim, ama senaryo bir uyarlama değil, özgün bir metin.

Filiz Işık Bulut: Selahattin Bulut'un *Xadim* adlı hikâyesindeki bir cümleden yola çıktım. O hikâyede "Diyarbakır cezaevinin etrafında eskiden birkaç tane ev olduğu, onların da cezaevinden gelen çığlık seslerine dayanamayarak gittikleri" yazılıydı. Bu cümle benim ilgimi çekti. Gerçekliğini araştırmaya başladım. O günlerde görüşe giden kişilerle görüştüm. Kaydettim. Bu evleri sordum. Görüş günleri yaşanılanları, atmosferi kavradıktan sonra, kendime yeni bir gerçeklik kurarak senaryomu yazdım. Kendi evimi yaratmaya çalıştım.

Koray Çalışkan: Ben yazdım.

Veysel Çelik: Uyarlama bir senaryo. Diyarbakır İnsan Hakları Derneği'nin bir araya getirdiği 1980 dönemi hikâyelerinden oluşan bir kitaptan alıntı. Yazarı Ruşen Sumbüloğlu'dur.

Mustafa Dok: Özgün bir senaryoydu.

Merve Kayan - Zeynep Dadak: Filmin metni bize ait. Ancak tatil yörelerine yan gözle bakan ve birbirine atıfta bulunan birkaç filmden etkilendik. Jean Vigo'nun *Nice Hakkında (A Propos de Nice)*, 1930) ve aslen Agnès Varda'nın *Du Cote De La Cote'u* (1958) filmin hem metin hem görsel olarak yazılmasında etkili oldular.

Erol Mintaş: İki filmimin de senaryosunu kendim yazdım. Kendi filmlerimin senaryosunu yazmayı tercih ediyorum ama

birlikte senaryo yazacak bir yazar da olsa fena olmaz hani. Tabii böyle bir ruh ikiziyle karşılaşmadım henüz. Bir Tonino Guerra'ya¹ kimin ihtiyacı olmaz? Üçlemenin son filminde aksine bir-iki kişiyle birlikte senaryo yazmak isterim. Ama mutlaka senaryo yazım ekibinde kendim olmalıyım. Yoksa yazılan şeyi hayatta çekmem, bu içsel bir mesele.

Elif Refiğ: Özgün.

Burcu Aykar Şirin - Uygur Şirin: Özgün bir senaryo.

Sürekli birlikte çalıştığınız bir ekibiniz var mı?

Müjde Arslan: Bir ekibim yok ancak eş dosttan faydalandığımız için üç filmimde de benzer kişiler var. Hep beraber film çekmeyi öğreniyoruz, ama en önemlisi birbirimize anlattığımız hikâyeye inanıyoruz. Kendi imkânlarımla film çektiğim için çok fazla alanlarında profesyonel kişilerle çalışmadım henüz.

Pelin Aytemiz: Bu filmi gerçekleştirmek için birçok değerli insan ile tanıştım. Projeye dahil olmak isteyenlerden oluşan yepyeni bir ekip oluştu.

Filiz Işık Bulut: Sürekli bir ekiple çalışmak isterim. Yazım açısından Selahattin Bulut'la çalışıyorum. *Xadim*'in senaryosunu birlikte yazıyoruz. Pınar Demiral, Zeynep Bilgin, Gökçe Işıl Tuna'yla yaptığımız işlerde birbirimizin yanındayız.

Koray Çalışkan: Daha yeni başladığım için yok.

Veysel Çelik: Kısa filme başladığım günden beri birçok kez ekip kurma mücadelem oldu. İlk günlerimden bu yana benimle olan çalışma arkadaşlarım var. Ayrıca bir kısa film festivalinde tanıştığım arkadaşlarım bana hem çok yakın dost oldular, hem de ekipte yer aldılar.

Mustafa Dok: Genelde aynı arkadaşlarla çalışmayı istiyorum, ama bu zaman zaman mümkün olmuyor.

Merve Kayan - Zeynep Dadak: Jeff Grieshober yapım kısmının vazgeçilmez bir parçası. Müzik miksajında da Metin Bozkurt var.

Erol Mintaş: Evet, tam olarak aynı ekip olmasa da sürekli çalıştığımız çekirdek bir ekibimiz var diyebilirim. *Butimar* ile baş-

¹ Tonino Guerra (1920): İtalyan senarist, yazar, şair. Çok sayıda şiir, öykü ve romanı vardır. Federico Fellini, Michalengelo Antonioni, Andrey Tarkovski, Theo Angelopoulos gibi ünlü yönetmenlerle çalışmıştır.

layan bir birliktelik bu. *Butimar*'ı çekerken oluşan ekibimiz bazı değişikliklerle birlikte sürdü. Ekibe yeni kişiler katıldı. Zaten her filmin süreci farklı oluyor ve yeni insanlar katılıyor. Ama Metin Çelik ve Veysel Çelik sürekli çalıştığım arkadaşlarım.

Elif Refiğ: Evet. Bunu çok önemsiyorum. İnsanın film yapma sürecinde, dünyanın neresinde olursa olsun, ekibini iyi kurması, sevmesi, alışması, benimsemesi lazım. Ekibin de sizi aynı şekilde benimsemesi gerekli. Bu da birlikte zaman geçirerek oluyor. En üretken zamanı setlerde geçirdiğimize göre, aynı insanlarla değişik setlerin, farklı zorlukların altından kalkmaya gayret etmek, bunu omuz omuza yapmaktan keyif almak bana inanç aşıyor.

Burcu Aykar Şirin - Uygur Şirin: Sürekli demek ne kadar doğru olur bilmiyoruz, bu henüz ikinci filmimiz. Ancak gerek sinemaya bakış açısı gerekse kişilik olarak anlaştığımız insanlarla birlikte çalışmaya özen gösteriyoruz. Yapımcı ve yürütücü yapımcılarımız Ersan Çongar, Kaan Ege ve Tunç Şahin, görüntü yönetmenimiz Meryem Yavuz, kurgucumuz Osman Bayraktaroğlu, ışık şefimiz Bülent Sancaklı'yla ilk filmimiz *Doğum*'da da birlikte çalışmıştık.

Sinema dilinizi oluştururken dünyadan ve Türkiye'den etkilendiğiniz yönetmenler oldu mu?

Müjde Arslan: Evet, sinemaya başlamamda Abbas Kiarostami filmlerinin gerçekçiliğe bakışı ve Theo Angelopoulos filmlerinin tarih duygusu ve felsefi birikimi beni çok etkilemiştir. Hâlâ zaman zaman sıkıştığımda Angelopoulos'un filmlerini yeni baştan izlerim ve ilk günkü gibi beni heyecanlandırır.

Filiz Işık Bulut: Daha ikinci filmim, sinema dili açısından etkileneceğim durumumu bilemiyorum. Ama filmlerini izlemeyi sevdiğim sinemacıları söyleyebilirim. Angelopoulos, Kiarostami, Haneke... Kürt sineması açısından Yılmaz Güney, Ghobadi... Son dönem Türkiye sinemasında ise Reha Erdem, Nuri Bilge Ceylan, Yeşim Ustaoglu...

Koray Çalışkan: Sinema dilimin oluşmasına daha çok var. Oyuncu yönetimi ve açıları belirlerken Ken Loach aklımdan hiç çıkmadı. Türkiye'den Nuri Bilge ve Zeki Demirkubuz filmleri ve röportajları beni etkiledi. Nuri Bilge'nin görsel şiirselliğine çok özeniyorum. Zeki Demirkubuz'un hikâyelerindeki derinlik ise yazarken kendime seçtiğim bir kerteriz noktası oldu. Kamera kullanımını açısından kadın yönetmenlerin anlatımını çalıştım. Örneğin Lynne Ramsay'in kısa filmi *Gasman*'ı (1997) defalarca izledim. Bana çok yardımcı oldu.

Veysel Çelik: Hem Türk sineması, hem de dünya sinemasından etkilendiğim onlarca yönetmen var. Bu yönetmenlerin senaryo yazımında, mizansen yazımında, ışık kullanımında ya da oyuncu seçiminde bana faydası olacak taraflarını takip ediyorum ve filmim için uyguluyorum.

Mustafa Dok: Kesinlikle!

Merve Kayan: Agnès Varda ve özellikle bu film için Jacques Tati.

Zeynep Dadak: Maya Deren, Stan Brakhage ve Bruce Conner gibi avangard sinemacılar. Benim için ayrıca Türkiye'den Lütfi Akad ve Yılmaz Güney her zaman ilham kaynağı olmuştur.

Erol Mintaş: Ya aslında birçok kişi var sayacağım, ama artık neredeyse bir klişeye döndüğü için çoğu zaman kendime saklıyorum bunu. Çünkü hemen hemen herkes aynı sinemacılar-dan bahseder oldu son zamanlarda. Ve siz de söylediğinizde bir klişeyi tekrar ediyorsunuz gibi oluyor. Ama oysaki gerçekten seviyorsunuzdur. Mesela Tarkovski, benim yüksek lisans tezim varoluşçuluk ve Tarkovski üzerineydi. Çünkü bana "Sinema yapacağım" dedikten film *Stalker*'dı (1979). Ama bunu kendime saklıyorum çoğu zaman. Benim için Kurosawa bir okuldur diyebilirim. Benim lisansım sinema değil ve ben sinemaya dair birçok şeyi Kurosawa, Tarkovski, Bergman, Abbas Kiarostami, Majid Majidi, Robert Bresson izleyerek öğrendim. Tabi Türkiye'de günümüz yönetmenlerinden Zeki Demirkubuz, Yeşim Usatoğlu benim için önemli deneyimlerdir. Bence Nuri Bilge Ceylan gençlerde bir sinema yapma isteği doğurmuştur. Bunlar Türkiye gibi bir yerde kendi özgüçle-riyle sinema yapmak adına da önemli deneyimlerdir. Buna benzer birçok kişi var.

Elif Refiğ: Bir dilim olduğumu söyleyemeyeceğim. Merakım var. Yeni şeyler denemeyi seviyorum. Elbette bu merakı canlı tutan filmlerden ve dilini oluşturmuş yönetmenlerin düşünce tarz-larından etkileniyorum. Yabancı, yerli örnekleri var bunların. Daha çok yabancı sanırım.

Burcu Aykar Şirin - Uygur Şirin: Semih Kaplıanoğlu bize hep ilham veren bir yönetmen oldu.

Pelin Aytemiz: Jean-Pierre Jeunet'nin *Amélie* (2001) filmi ve Fernando Solanas'ın *The Man Without a Head* (1977) isimli kısa filmi hayal ettiklerimi tanımlarken kullandığım referans kaynaklardandı.

Türkiye'deki kısa film piyasasını takip ediyor musunuz? En belirgin farklar neler sizce? Türkiye'de (yurtdışında yaşıyorsanız, yaşadığınız ülkede) ortak bir kısa film dilinden söz edebilir miyiz?

Müjde Arslan: Kısa film, okul gibi bir şey benim için ve gözlemlediğime göre büyük bir çoğunluk için de öyle. Elbette ki kısa filmin kendine has bir anlatı tekniği ve estetiği var. Kısa film çekmek oldukça zevkli ve bence uzun filmden daha zor. Çok az diyalogla ya da diyalogsuz, salt görsellikle anlatma becerimizin ne kadar güçlü olduğunu tartışıyoruz kısa film çekerken. Küçük küçük başarılar da uzun film yapmamız için bizi cesaretlendiriyor.

Pelin Aytemiz: Sistematik olarak Türkiye'den kısa filmleri takip ettiğimi söyleyemem. Ortak derter, ortak temalar, benzer heyecanlar gözlemlenebilir tabii ki.

Filiz Işık Bulut: Festivallerde kısa filmleri takip etmeye çalışıyorum. Festivaller sayesinde dünyadaki kısa filmler hakkında fikrim oldu. Teknik bakımdan daha çok imkâna sahipler. İçerik bakımından Fransa, Gürcistan ve İsrail filmleri farklı. Herkes kendi yaşadığı şeyi çekiyor. Ülkesi nasılsa, koşulları neyse onu çekiyor. Bu yılki Hisar Seçkisi de öyle... Dili Türkçe olanla Kürtçe olan filmler birbirinden çok farklı. Türkiye'de kısa film piyasasından bahsetmek zor. Avrupa festivallerindeki marketlerde (bir ihtimal) filminizi dağıtımcılar alabiliyor. TV satışı gerçekleştirebiliyorsunuz. Bu alışveriş bir piyasa yaratabiliyor. Orada filminizin alıcı bulması için ödül alması gerekmiyor. Türkiye'de ise festivaller sergileme amaçlı. Bu da önemli ama kısa filmcilerin maddi desteğe ihtiyacı var. Ödül endeksli film çekmek ise samimi değil. Buradaki televizyonlar kısa film alıyorlar mı bilmiyorum. Yerleşmiş bir durum olmasa gerek.

Koray Çalışkan: Türkiye'deki kısa film yönetmenleri dünyayı yakından takip ediyor. Dijital devrimden beri film sayısında olağanüstü bir artış var. Ancak bu, kaliteye yansımıyor. Kalem ve kağıt ucuzladığı için daha iyi roman nasıl yazılmıyorsa, film çekmenin maddi koşulları daha kolaylaştı diye daha iyi filmler çıkmıyor. Ancak geçen yıl birbirinden güzel filmler çıktı. Tampere, Huesca, Clermont-Ferrand gibi dünyanın en önemli festivallerinde Türkiye'den kısa filmler yarıştı. İzleyebildiğim kadarıyla Türkiye sineması açısından iyi bir gelişme bu. Kısa, sinemanın er meydanıdır. En yeni fikirler, en cesur kamera hareketleri çoğu kez kısıda denenir. Ancak kısıda bazı tarzlar artık tıkanmak üzere. Kısa film zor bir tür. Uzun filmin kısası değil. Çoğu kısa film ya "hayat görüldüğünden daha karışıktır" türüne ya da "sürpriz estetiğine" dayanıyor. Zaman azlığı böyle bir tarza savuruyor yönetmenleri.

Veysel Çelik: Türkiye’de kısa filmcilere üvey evlat muamelesi yapılmazsa, yapım öncesi gerekli desteği bulabilirlerse dünya piyasası ile yarışacak durumda olmamız imkânsız değil. Çünkü maddi zorluklar yönetmenlerin hayal dünyasını inanılmaz derecede kısıtlıyor. Ayrıca, kısa film festivallerinin bazılarının maddi kazanç kapısı olmaktan çıkması gerekiyor.

Mustafa Dok: Evet, Türkiye’deki kısa film piyasasını tanıyorum. Türkiye’de az imkânlara rağmen fazla sayıda film çekildiğine inanıyorum. Filmler genelde ortak bir duygu paylaşmıyor, ama dünyada ortak temalar olduğu için zaman zaman benzer konular ortaya çıkıyor.

Merve Kayan: Ortak bir kısa film dilinden söz etmek şöyle mümkün olabilir: Türkiye’de ve dünyanın birçok yerinde kısa film çoğu yönetmen için uzun metrajlı ilk filmlerine basamak olabiliyor ve doğal olarak çeşitli marifetlerin sergilendiği bir platform haline dönüşüyor. Ancak bu herkes için tabii ki geçerli değil. Filmin süresini ille de bir kısıtlama olarak değil, bir seçim hatta kimi zaman da bütçesizliğin getirdiği bir lütf olarak görebiliriz. Uzun ve kısa arasında gidip gelen yönetmenler de var.

Zeynep Dadak: Elimizden geldiği kadar takip etmeye çalışıyoruz. Ben ortak bir dilden bahsedebileceğini düşünmüyorum. Elbette bazı eğilimler olabiliyor zaman zaman. Örneğin birçok genç sinemacı Nuri Bilge’den, Semih Kaplanoğlu’ndan etkilendi. Dolayısıyla özellikle sinema dili anlamında bu yönetmenlerin filmlerine öykünen filmler yaptılar. Ya da politik olarak çarpıcı bir sözü olan filmler arasında benzerliklerden söz edilebilir. Bunlar özellikle kimlik meselelerine odaklanan filmlerdi. Bir yandan da kısa filmin deneysel yanlarının keşfedildiği hem kurmaca hem belgesel birçok film üretilmeye başlandı. Yani dua edelim ki ortak bir sinema dili oluşmasın zaten.

Erol Mintaş: Doğrusu elimden geldiğince izlemeye, takip etmeye çalışıyorum. Farklar? Yani bir defa şöyle bir şey vardı kısa film için: “Çok kısa sürede bizi şaşırtacaksın”. Doğrusu bu bana çok mantıklı gelmiyor. Kafam öyle de çalışmıyor. Yani her şey bizi şaşırtıyor mu? Bu böyle olmak zorunda mı? Bir film bizi şaşırtmaya bilir ama bize sağlam bir soru sorar, bir mekânın içinde ve o eşsiz atmosferde kısacık bir gezintiye çıkarır. Bir derdi vardır, söyler. Mesela süre için biri 15 dakika der, biri 20 dakika der. Yurtdışında 70 dakikaya kadar kısa film kabul eden festivaller var, ki bençe önemli olan anlatılan şeyin gerektirdiği süredir. Anlattığımız hikâyeye ne kadar süre gerektiriyorsa o film o kadardır. Tabii ki kısa sürede anlatmaya, gereksiz ölü zamanlardan kurtarmaya çalışmalıyız filmimizi ama bu uzun için de geçerlidir sanırım. Daha uzun çekmediğim için sadece bir öngörü olarak söylüyorum.

Elif Refiğ: Takip ediyorum. Yurtdışında olduğum yıllarda, tatillerde İstanbul'a geldiğimde kısa filmleri toparlayıp izlemeye gayret ettim. Kısa filmlerin ortak bir dili olduğunu düşünmüyorum. Olmasını da arzu etmezdim sanırım. Meselesi olan filmleri seviyorum. O açıdan şanslı bir coğrafyada yaşadığımızı düşünüyorum. Yani tabii şanssızlık olarak da değerlendirebiliriz belki bunu. İnsanları yaratıcı anlamda itekleyen durumların içinde daha sık buluyoruz kendimizi. Yapım şartları açısından biraz gerideyiz belki, ama önemli değil bence bu. Gerçekten bir derdimiz olması önemli. Pek çok üst düzey yapımda, söz konusu kısa film olduğunda da bu böyle zannımca, mesele eksikliği var. Kof ve temiz işlerden ziyade, içerde bir yere işleyen pis filmleri tercih ederim. Tabii teknik olarak dünya standardında, hem de meselesi sağlam filmleri daha sık ortaya çıkarabilirsek tadından yenmez.

Burcu Aykar Şirin - Uygur Şirin: Kısa filmleri birkaç yıldır belli ölçüde takip ediyoruz. Gerek tematik gerekse sinematografik olarak bazı eğilimler öne çıkıyor, fakat ortak bir sinema dilinden söz edilebileceğini sanmıyoruz.

Kısa filmciler olarak birbirinizin projelerini destekliyor musunuz? Bir örgütlemeye dâhil misiniz?

Müjde Arslan: Elbette ki destekliyoruz, ancak örgütlü olduğumuz söylenemez. Kısa film çekmek zahmetli ve özverili bir iş. Yönetmen sadece yönetmen değil; bu yüzden bir arkadaşımız film yapmaya başladığında aşağı yukarı duygularını biliyor ve yükünü az da olsa hafifletmeye çalışıyoruz. En zoru da parasız film çekmeye çalışmak herhalde.

Pelin Aytemiz: Ankara'da yaşadığım için, birçok projeden uzak kalıyorum.

Filiz Işık Bulut: Böyle bir örgütlenmeye dâhil değilim. Yardım isteyen arkadaşlarım olduğunda elimden geleni yapıyorum.

Koray Çalışkan: Bir örgüte üye değilim. Öyle bir örgüt olsa girerdim tabii ama kendimi henüz kısa filmci ya da sinemacı olarak görmüyorum. Kısa filmciler arasında destek ilişkileri var. Çekim sürecinde de kısa filmle uğraşan arkadaşlar arasında bir dayanışma görebilirsiniz. Birbirimizin filmlerinde çalıştık, yardımcı olduk. Ben paylaştıkça sahip olduklarımızın arttığını düşünüyorum. Zaten sinema tek başına yapılacak, insanın kendi yağında kavrulacağı bir sanat değil.

Veysel Çelik: Herhangi bir örgütlenmeye sahip değiliz, fakat kısa filmciler olarak birbirimizin birçok projesine yardımcı olmaya çalışıyoruz.

Mustafa Dok: Bir örgütlenmeye dâhil değilim, ama genelde birçok arkadaşımı projelerinde destekledim, destekliyorum.

Merve Kayan - Zeynep Dadak: Şu anda adı konmuş bir örgütlenmenin parçası değiliz. Ama bu yılki Hisar seçkisinde yer alan filmlere baktığımızda bile, aramızda bir dayanışma olduğu söylenebilir.

Erol Mintaş: Herhangi bir kısa film örgütlemesi yok dâhil olduğum. Ama tabii kendi aramızda birbirimizin projelerine destek oluyoruz. Reji asistanlığı yaptığım (*Esma* gibi), görüntü yönetmenliği yaptığım (*2932* ve *Tov* gibi) filmler var. Bu filmlerin yönetmeni olan arkadaşlarım da filmlerimde bana yardım ediyorlar.

Elif Refiğ: Ben bugüne kadar her kısa film yapmak istediğimde büyük destek gördüm. Aynı şekilde haberim olan her kısa filme de elimden geldiğince destek oldum. Bizim kuşak sanırım bu anlamda üst kuşaklara göre daha hevesli ve paylaşımcı. Bir-birimize destek olmaktan keyif alıyoruz. Umarım bozulmadan böyle devam eder.

Burcu Aykar Şirin - Uygur Şirin: Gördüğümüz kadarıyla, her zaman kurumsal veya resmi bir çerçevede olmasa da, Türkiye'de kısa filmciler pek çok alanda birbirlerini destekliyor, deneyimlerini, kişisel bağlantılarını ya da teknik olanaklarını paylaşıyor. Öte yandan, bir örgütlenmeye dâhil değiliz.

Kısa filmlerde müzik kullanımını hakkında ne düşünüyorsunuz? Kullandığınız müzik telifli mi?

Müjde Arslan: Kullandığımız müziği bir müzisyen arkadaşım yaptı. Bunun için ona bir ödeme yapmadım, ancak telifli denebilir. Kısa filmler nasıl bizim için bir okulsa, film müzikleri yapan müzisyen arkadaşlarımız için de aynı anlama sahip. Görüntünün müziğini yapmak yetenek işi, çok iyi müzisyen olması bunu yapabilmesi için yeterli değil.

Pelin Aytemiz: Filmde diyalog olmadığı için film için müzik olarak *Unutma* çok önemli bir elemandı. Filmin *soundtrack*'i Onur Yüce ve Gisella Garcia Brugada tarafından film için bestelenip canlı olarak kaydedildi.

Filiz Işık Bulut: *Deng*'de müzik kullanmadım. Ama *Sırgün*'de kullandım. Süleymaniye Kültür Enstitüsü'nün müzikleriydi. Resmi olarak izin aldım. Karşılığında bir telif istemediler. Türkiye'de kısa filmcilerin telifi karşılayacak bütçelerinin olduğunu sanmıyorum.

Koray Çalışkan: *Esmâ'nın müziği* telif. Pascal Lesport yazdı. Senaryo yazarken aklımda hep bazı şarkılar olur. Sonra film ortaya çıktıkça onlar ortadan kaybolur. Müzik kullanımı hikâyeye göre değişir. Doğru kullanıldığında sinemanın anlatımına çok katkısı olur. Ama benim *Esmâ'da* yaptığım gibi biraz fazla kaçıırırsanız filminizi zayıflatır.

Veysel Çelik: Filmde kullandığım müzik özgün ve film için bes-telenmiş bir müzik.

Mustafa Dok: Filmlerimdeki müzikleri arkadaşlar besteledi ve teliflerini filmlerimiz için serbest bıraktılar.

Zeynep Dadak: Müzik ses tasarımının bir parçası olarak düşünülmesi. Müziği, filmde baskın unsur olmaktan çok, filmin atmosferini oluşturan farklı öğelerden biri olarak görüyoruz. Ama bir yandan da *Elope'un* tamamını müziğe kestik; uzun bir klipmiş gibi olmasını istedik. Her projenin ihtiyacı farklı.

Merve Kayan: Filmde Carolyn Chen'in *Bu Sahilde* için yaptığı özgün müzik ve kısa uyarlamaları kullandık. Ayrıca Erik Welin ve Samuel Adler'e ait birkaç parça da var. Bunların da kullanım haklarını aldık.

Erol Mintaş: Müzik anlatımın bir parçası olacaksa kullanılmalı. Ama diğer yerlerden kısip müziğe yüklenmek çok doğru değil. Yani önce sesi gereğince kullanmalıyız. Sesle yeni şeyler denemeliyiz. Müzik bunları denememizi engellememeli. Ben *Butimar'da* kullanmıştım, elimden geldiğince seslere de önem vermiştim fakat nedense müzik hep bana fazla geldi. *Berf'te* hiç kullanmadım. Sadece jenerikte İran klasik müziğinden bir parça kullandım. Seslere daha çok önem verdim. Sesle atmosferi desteklemeye çalıştım. Daha çok hoşuma gitti, ama tam budur dediğim bir durum yok tabii. Denemek lazım bence, müziği de farklı şekillerde denemek lazım. Zekice yollar bulmak lazım. Elektronik müzikler de olabilir, ezgisel olmayabilir. Bence müzik de diğer şeyler için yeniden yaratılmalı ama daha böyle bir şansım olmadı, çabam oldu ama sonuca varamadım. Birlikte, senaryo için düşündüğüm benzer olarak, filmin bütün süreçlerini de yaşayarak o filmin müziğini yapacak bir ortaklık daha olmadı.

Elif Refiğ: Filme göre değişen bir şey müzik kullanımı. Örneğin sessiz dönem filmlerine öyküden diyalogsuz bir kısa film yaptığınız müzik, ya da ses tasarımı, ikinci oyunculuk katmanı gibi işlemek durumunda. Ama ne bileyim kırsalda geçen bir belgesel veya tek mekânda geçen bir hikâyeyse söz konusu olan, müziğin işlevi daha farklı olabilir. Tabii ki hepsi yönetmenin vizyonuna

ve filmin kendini konumlandığı yere göre de değişen şeyler. Ben şimdiye kadar hep müzisyenlerle çalıştım. Müzisyenleri ve onlarla geçirdiğim zamanı çok seviyorum. Ama ortak bir karakterde buluşan telifli müzik parçalarından yapılan bir seçkiyi, filmin ruhuna hizmet edecek şekilde kullanmak da çok ilginç bir deneyim olabilir. Bunu da bir ara denemem lazım demek ki.

Burcu Aykar Şirin - Uygur Şirin: Tür sineması dışında, sine-mada müzik kullanımına mesafeli yaklaştığımızı söyleyebiliriz. Filmimizdeki iki çocuk karakter, evde birlikte vakit geçirdikleri bir sahnede senaryo gereği Nil Karabrahimgil'in *Bütün Kızlar Toplandık*'ını dinliyorlardı. Bunun dışında filmde müzik kullanmadık. Kullandığımız şarkı için gerekli izinleri aldık.

Yeni projeleriniz var mı? Kısa metrajıyla mı devam etmek istiyorsunuz yoksa uzun metrajlı projeleriniz de var mı?

Müjde Arslan: Şu an uzun metraj bir film üzerine çalışıyorum.

Pelin Aytemiz: Şu anda doktora tezim üzerine çalıştığım için bir film projesi üzerine çalışmıyorum. Ama tez sonunda yine bir şeyler çekmek için sabırsızlanacağımı biliyorum.

Filiz Işık Bulut: Benim için kısa ile uzun metraj film arasında çok fark yok. Hikâye ile roman gibi... Uzun metraj filmler sinema salonlarında gösterildiği için başka bir durum başlıyor. Büyük bir organizasyon. Kısa filmde daha özgürsünüz, belki de daha kendiniz gibisiniz. Eylül ayında İstanbul'da, Kasım gibi ise Diyarbakır'da kısa film çekeceğim. Uzun metrajlı bir film çekme projem var. Selahattin Bulut'un *Xadim (Hadım)* adlı hikâyesi. Bunun üzerinde çalışıyoruz. Bazı fonlara başvurduğum. Gerekli desteği bulursam çekmek istiyorum.

Koray Çalışkan: İki tane uzun projem var. İlki bir yol komedisi. Kürt sorunu üzerine. Tretmanı bitirdim, yapım planlamasına başladık. Ancak ben yönetmeyeceğim. İkincisi Türkiye'de köylülüğün çözülmesi üzerine bir film. Söke Ovası'nda çekeceğiz. Bakanlıktan senaryo desteği aldı. Şimdi onun üzerine çalışıyorum.

Veysel Çelik: Şu aralar uzun metraj için senaryo yazım çalışmalarımın sonlarındayım. Doğru kişileri bulduğumda ve doğru zamanda bu çalışmamı hayata geçirmek istiyorum.

Mustafa Dok: Evet yeni projelerim var. Bir sonraki filmim uzun metrajlı olacak, eğer yapımcılıktan fırsat bulabilirsem.

Merve Kayan - Zeynep Dadak: Üzerinde çalıştığımız uzun metrajlı bir film projemiz var, ama bir yandan klip, video ve kısa film de yapmaya devam etmek istiyoruz.

Erol Mintaş: Ben bu üçlemeyi bitirmek istiyorum tabii önce. Şu anda üçlemenin son hikâyesi üzerine çalışıyorum, daha tam kesin değil ama ismi *Dönüş* olacak ve bir dönüş hikâyesi olacak muhtemelen. Sonra uzun metrajla devam etmek isterim tabii. Üzerine çalıştığım bir uzun hikâyem var.

Elif Refiğ: *Ferah Feza* isimli ilk uzun metrajımı hazırlıyoruz. Ekim ya da Kasım çekim tarihi bir aksilik olmazsa.

Burcu Aykar Şirin - Uygur Şirin: Şu anda ikimiz de birer uzun metrajlı film projesi üzerinde çalışıyoruz.

BÜTÇE ve DESTEK

Film çekmek için herhangi bir yerden destek aldınız mı? Yoksa kendi imkânlarınızla mı çektiniz? Filminizin bütçesi nedir?

Müjde Arslan: Şimdiye kadar herhangi bir yerden, hiç kimse-den destek almadım. Önce gazeteci olarak sonra editör olarak çalıştım ve küçük paralarla, bazen kredi kartından borçlanarak filmleri çekebildim. Doğrusu o kadar küçük bir bütçeyle çektim ki burada yazmaya bile değmez. Yemek, yol ve kaset parasına filmi çektik diyebilirim.

Pelin Aytemiz: Filmi birçok sponsor ile gerçekleştirdiğimizi söyleyebilirim. 1000Volt filmin tüm post-produksiyonunu üstlendi. Teknik ekipman sağlayan KenMovie, Hundez Işık, Set Pozitif ve Sinefekt gibi firmaların ciddi anlamda yaptıkları indirimler projeyi çok destekledi. Ekip ve oyuncular tamamen gönüllü olarak projede bulundular. Yine de kendi imkânlarımı katmadan bu filmi bitirmem de mümkün değildi. Projeye inananların destekleri olmadan da çok zor olurdu.

Filiz Işık Bulut: İstanbul Mass Medya'nın yapımında büyük destekleri oldu. Sadece maddi değil, manevi olarak birilerinin seni desteklemesi çok güzel. Kamera, ışık, ses, montaj, ses stüdyosu gibi birçok şeyi sağladılar. Teknik ekipteki herkes gönüllü olarak geldi Diyarbakır'a. Film çekmekle bitmiyor. Festivallere gönderme, posta... Festivale seçildiyse o da ayrı bir şey. Çünkü kısa metraj festivaller sadece konaklamayı karşılıyor. Siz ol-

mayan paranızdan uçak paranızı veriyorsunuz. Bütçe şiştikçe şişiyor. 20 bin TL'den fazla bir bütçesi var filmin.

Koray Çalışkan: *Esmâ* bakanlık desteğiyle çekildi. Ancak yeterli olmadı. Eş, dost, akraba desteği yardımı koştı, bir de çalışan arkadaşlar yardımcı oldular. Yapımcımız Yamaç Okur, benim gibi ilk kez kısa film çekecek bir yönetmen için inanılmaz bir kaynaktı. Seyfi Teoman da en zor zamanlarda yardımıyla sorunları aşmamıza yardımcı oldu. İdari yapımcımız Özlem Yurtsever ise gerçek bir sihirbazdı. Filmin başarılı olması için küçücük şapkalardan kocaman tavşanlar çıkardı, tatilini bırakıp *Esmâ* için çalıştı. Hatta küçücük oğlu Deniz Yiğit dahi filmde çalıştı.

Veynel Çelik: Filmin bütçesi mütevazı rakamlar dâhilinde oldu. Bütçe konusunda Batman Belediyesi ve bir işadamı bana çok destek verdiler.

Mustafa Dok: Son filmimiz için Almanya'daki fondan küçük bir destek aldık. 6 bin 500 avroluk bir bütçemiz vardı.

Merve Kayan: Film hem kendi imkânlarımızla, hem de destekle çekildi. University of California San Diego'dan (UCSD) maddi destek ve ekipman desteği aldık. Filmin banyo ve basım ücretlerini Los Angeles'taki Fotokem Laboratuvarı'nın verdiği burs karşıladı. Film 16mm ile çekildiği için ve çekim tarzı belgesele benzediği için fazla film harcadık. O yüzden maliyet beklediğimizden yüksek oldu.

Zeynep Dadak: Bunu tam olarak öngöremediğimiz için film tamamlama desteği (*finishing fund*) başvuruları için geciktik biraz. Ama örneğin film Rotterdam Film Festivali'nde yarışmaya kabul edilince, Hollanda'daki Türk Büyükelçiliği uçak biletimizi almayı kendisi teklif etti. Film bittikten sonraki masraflar konusunda ne yapılabileceği konusunda epey deneyim kazandık.

Erol Mintaş: Evet. Kültür Bakanlığı'ndan kısa film yapım desteği aldım. *Berf* için Doğubeyazıt Belediyesi ve Anadolu Kültür sponsor oldular. Filmin bütçesini tam hatırlamıyorum şimdi, ama 10 bini geçmişti sanırım.

Elif Refiğ: *Erkek Adam* için ciddi bir fon araştırma süreci geçirdik. Film Caucus Foundation, Hollywood Press Association, Open Society ve Kodak'tan destek aldı. Bütçenin ne olduğunu tam hatırlamıyorum. Yapımcım Pelin Uzay'a sormak lazım. Yaklaşık 14 bin lira gibi bir şey olabilir.

Burcu Aykar Şirin - Uygur Şirin: Kültür Bakanlığı'ndan aldığımız desteğin yanı sıra, kendi imkânlarımızı kullandık. Ayrıca Bir Film de ortak yapımcılığı üstlendi.

Yaşadığınız ülkenin Kültür Bakanlığı'ndan destek aldınız mı? Aldıysanız bu süreçten ve ne kadar destek aldığınızdan bahsedebilir misiniz?

Müjde Arslan: İlk defa uzun metraj film senaryo yazım geliştirme desteği aldım.

Pelin Aytemiz: Hayır, Kültür Bakanlığı'na başvurmadım.

Filiz Işık Bulut: Almadım.

Koray Çalışkan: Evet aldık. 10 bin TL. Başvuru süreci benim için çok öğretici oldu. Uzun metraj dosyası nasıl bir ciddiyetle hazırlanıyorsa öyle hazırladık dosyaları. Yamaç Okur bu konuda çok deneyimli. Bu dosyaların nasıl hazırlanacağını ondan öğrendim. Kısa film için yapımcı çok önemli. Bu kadar zor bir türde yapım ve yönetimi kendi yapan arkadaşlara saygım sonsuz. Benim için bu mümkün değildi. *Esmâ* 22 bin TL'ye mal oldu.

Veysel Çelik: Kültür Bakanlığı'ndan destek talebim olmadı.

Merve Kayan - Zeynep Dadak: Kültür Bakanlığı'na başvurmadık.

Erol Mintaş: Evet. Geri ödemesiz olarak 10 bin TL almıştım.

Elif Refiğ: Kültür Bakanlığı'ndan *Erkek Adam* için bir destek almadım, fakat *Ferah Feza* için 10 bin TL'lik senaryo geliştirme ve 200 bin TL'lik yapım desteği aldık. Süreç için söyleyecek çok şey var, ama özetlemek gerekirse meşakkatli bir süreç diyebilirim. Bürokrasi başrolde, biz yan rolleri paylaşıyoruz.

Burcu Aykar Şirin - Uygur Şirin: Kültür Bakanlığı'ndan 10 bin TL tutarında destek aldık. Destek süreci bizim açımızdan kolay bir süreç oldu. Bakanlığın destek başvurusu için istediği belge ve işlemleri tamamladıktan sonra sonucu beklemeye başladık ve sonuç olumlu oldu.

Kısa filminizden para kazandınız mı?

Müjde Arslan: Hayır para kazanmadım. Kısa filminden ödüller dışında nasıl para kazanılıyor hiçbir bilgim yok.

Pelin Aytemiz: Para kazanmadım ama filmin birçok başka deneyim kazanmama sebep olduğunu söylebilirim. En çok da festival festival birçok şehir gezdiğim için mutluyum.

Filiz Işık Bulut: Hewlêr (Erbil) Kısa Film Festivali'nden simgesel bir ödül aldım.

Koray Çalışkan: Bir parça.

Veysel Çelik: İlk kısa filmimden kazanmıştım. Onun dışında maddi bir kazancım olmadı.

Mustafa Dok: Hayır.

Merve Kayan: Film pek çok festivale katılmasına ve ödül almalarına rağmen henüz kazanmadık.

Zeynep Dadak: Ayrıca Türkiye ve dünyada televizyon satışı şansımızı deneyeceğiz. Genel olarak, kısa filmlerin yavaş yavaş festivaller dışında da gösterim şansı bulması, filmlerin bütçelerinin artması ve para bulmaların kolaylaşması anlamında da çok önemli.

Erol Mintaş: Henüz değil. Ama umuyorum kazanırım da üçüncü hikâyeyi çekmem için bir katkı olur.

Elif Refiğ: Arttırdığımız paralarla bir süre yaşadım. O sayede *Ferah Feza* için çalışabilecek esnekliğim oldu. O açıdan da *Erkek Adam* bana şans getiren bir film.

Burcu Aykar Şirin - Uygur Şirin: Hayır, kazanmadık.

TEKNİK

Filminizi hangi teknik imkânlarından ve hangi post-produksiyon imkânlarından yararlanarak çektiniz?

Müjde Arslan: Filmi Sony Z7 ile DVD formatında çektik. *Adobe Premiere*'de kendim kurguladım, bir arkadaşım renk düzeltmesini yaptı.

Pelin Aytemiz: Film, Arri 3 kamera kullanılarak çekildi. Çekimler esnasında *mini skater*, *dolly*, *swing-shift lens* kullandık. Offline Kurgusu *Final Cut Pro* ile yapıldı. Görsel efektler *Flame*'de gerçekleştirildi. Film sessiz olarak çekildi. Kullanılan tüm sesler stüdyoda üretildi. Ses kaydı için *M-Audio Microtrack* ve ses tasarımı için *Protools* kullandık. Müzik için ise *Qbase* kullanıldı.

Filiz Işık Bulut: İstanbul Mass Media'nın teknik imkânlarından yararlandım. Kamera olarak Panasonic HVX 200 kullandık. Montajı *Final Cut*'ta yaptık. Ses stüdyolarında dış sesleri kaydettik. Renk için ise 1000 Volt bize yardım etti.

Koray Çalışkan: SONY F900R'le çektiğimiz filmi. Şafak Stüdyoları sponsor oldu. Set malzemesi için Zafer Çamaşlıoğlu destek oldu. Işık içinse Işık Sanat'tan Hatip Karabudak. Harika bir *catering* desteği aldık Türkuaz'dan. Bir set için yemeğin bu kadar önemli olduğunu tahmin etmiyordum. İlk çekim sabahı Atilla Yıldırım öyle bir kahvaltılı hazırladı ki, ağızımız kulaklarımızda başladık çalışmaya. Yapım sonrası Vipsaş, Sinefekt ve Lacivert yardımcı oldu.

Veysel Çelik: Teknik anlamda filmimde eksiklerim olmadı, istediğim tüm ekipmana sahiptim. Post-produksiyon kısmını ise kendi imkânlarımla halletmeye çalıştım. Kurgusu ve montajını kendim yaptım.

Mustafa Dok: Fazla büyük bir ekipmanımız yoktu. Post-produksiyonda ise fazla tekniğe ihtiyacımız yoktu.

Merve Kayan - Zeynep Dadak: Filmi 16mm Bolex kamerayla çektiğimiz. Telesineler, *Final Cut Pro*'da montajlandı ve sonra tekrar negatiften kesilerek film baskısı yapıldı.

Erol Mintaş: Filmi Sony Ex3 kamerası ile Full HD olarak çektiğimiz. Montajı Romanya'da yaptık. Alexandru Radu yaptı montajı, zaten kendisi filmin ortak yapımcısı olduğu için post-produksiyon sürecinin teknik meselelerini o çözdü.

Elif Refiğ: İstanbul Kamera'dan Yavuz Eruzun'un hem ekipman hem kamera ekibi sağlaması açısından büyük yardımını gördük. Yavuz Abi dışında, 1000Volt'tan Gül Aydın ve Senem Pehlivan *telesine* ve *color* sürecinde çok destek oldu. Sinefekt'te Yusuf Özbek film testlerini üzerine alarak hayat kurtardı. Gene Yusuf Abi sayesinde Sinefekt'ten yıkama için aldığımız fiyat bütçenin içindeydi. Ses tasarımcımız Murat Çelikkol aracılığıyla Anima'nın ses stüdyosunu kullanabildik. *Offline* kurguyu benim laptopa bitirdik.

Burcu Aykar Şirin - Uygur Şirin: Filmimizde Sony F-900 HD kamera kullandık. Kurguyu kendi bilgisayarımızda *Final Cut* la yaptıktan sonra renk düzeltme çalışmalarını Hayal Stüdyosu'nda, ses işlemlerini ise Zound İstanbul'da gerçekleştirdik.

Filminizi dijitale mi peliküle mi çektiniz?

Müjde Arslan: Dijitale çektim.

Pelin Aytemiz: Filmin formatı 35 mm.

Filiz Işık Bulut: Dijitale çektim.

Koray Çalışkan: Dijitale çektim.

Veysel Çelik: Dijitale çektim.

Mustafa Dok: Dijitale çektim.

Merve Kayan - Zeynep Dadak: 16mm pelikül.

Erol Mintaş: Dijital olarak çektik.

Elif Refiğ: S16 ile çektik.

Burcu Aykar Şirin - Uygur Şirin: Dijital kamerayla çekim yaptık.

GÖSTERİM OLANAKLARI, FESTİVAL ve YARIŞMALAR

Son zamanlarda kısa film festivallerinin sayısında bir artış var. Yönetmen olarak kısa film festivallerini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Müjde Arslan: Çok fazla kısa film çekiliyor, bunların çok azını görebilme şansımız oluyor. Kısa film festivallerinin arttığını söyleseniz de ben çok sınırlı buluyorum.

Pelin Aytemiz: Kısa filmciler için büyük bir fırsat.

Filiz Işık Bulut: Festivaller önemli. Filminizi sergileme imkânı buluyorsunuz. Zaten kısa filmlerin o kadar az varlık alanları var ki, festivalde değilseniz, nasıl duyuracaksınız filminizi? Sınırlı bir kitle, çoğunlukla sizi bilen kişiler izleyecek... Festivaller yönetmenler için buluşma ve paylaşım yerleri. Kendinizi görüyorsunuz, eksinizi artınızı görüyorsunuz. Diğer yandan festivalde olmak ekibiniz açısından da büyük bir motivasyon sağlıyor.

Koray Çalışkan: Türkiye'de gayet iyi kısa film festivalleri var. Akbank, İstanbul, 'f istanbul, Adana ve Antalya'nın kısa bölümleri buna örnek. Ancak çok seçici davranmak gerekiyor. Bunun için de festival yönetmenlerine çok iş düşüyor. Uluslararası festivallerden Tampere'ye katıldık. Gerçek bir şok yaşadık orada. İnsanlar kar altında filmlere girebilmek için sıra oluyorlardı. Gösterim imkânları muazzamdı. Ben ilk kez *Esma'yı* orada izledim diyebilirim. İzleyicinin enerjisini üzerinizde hissediyorsunuz, olağanüstü büyük bir beyazperdede filminizi izliyorsunuz... Bunun bir de avantajı var. Daha önce görmediğiniz yeni zayıflıklar keşfediyorsunuz yaptığınız işte.

Veysel Çelik: Kısa film festivallerinde kendimi tamamen yarış içinde hissettiğimden beri ödüllü ve sıralama ölçütü olan festivallere filmimi göndermiyorum.

Mustafa Dok: Festival sayılarının artması güzel. Dünya genelinde baktığımızda organizasyon olarak uzun metraj film festivallerinden büyük bir farkı olduğunu düşünmüyorum, ama seyircilerin ilgisini tam yakalamış olduğunu söyleyemeyiz.

Merve Kayan - Zeynep Dadak: Clermont-Ferrand, Oberhausen gibi festivallerle açılan bu yol, kısa filmin uzun filmde bağimsız olarak ciddiye alınması açısından çok önemli sonuçlar doğurdu. Her tür yapım kalitesinde filmin, yani düşük bütçelere kotarılmış iyi işlerin de görünür hale gelmesi mümkün oldu böylece. Ama bir yandan da daha çok festival var diye, daha iyi kısa filmler yapıyor diye de bir şey yok.

Erol Mintaş: Bence kısa film festivalleri çok kaliteli değil. Gösterim koşulları iyi değil. Kalite kaygısı olmalı bence. Festival sürecinde işin asıl yaratıcıları olan film yönetmeni ve film ekibi izleyici ile çok iyi buluşturulmuyor. Ama işini iyi yapanlar da var. Bu manzara içinde MAFM gibi yerlerin çoğalması gerektiğine inanıyorum ve Hisar Seçkisi'ni önemsiyorum. Bu seçki dışında, festivale kabul edilmiş yönetmenlerle söyleşi yapmak, onları arşivlemek, kayıt altına almak gibi etkinliklerin olduğu bir festival hatırlamıyorum Türkiye'den.

Elif Refiğ: Akbank Kısa Film Festivali bence en tutarlı ve yerinde kararlar veren festival. Tek kişilik seçici kurullardan oluşan festivalleri anlamakta zorlanıyorum. Ön kurulların daha dikkatli seçilmesi gerektiğine inanıyorum. !f istanbul ve Akbank gibi gösterimler sonrası belirli seçkileri yurt çapında döndürmeye başlayan festivallerin işleğini daha etkili buluyorum. Bu da belirli bir maddi güç gerektiriyor tabii. Kurumsal destek bu alanda belki daha çok sağlanmalı.

Burcu Aykar Şirin - Uygur Şirin: Kısa film festivalleri Türkiye'de kısa filmin seyirciyle buluşmasını sağlayan tek değilse bile en önemli ortam. Hem bu açıdan, hem de bazı festivallerin verdikleri para ödülleri açısından kısa filmciler için önemi tartışılmaz. Ancak on beş-yirmi kısa film toplayıp iki-üç ödül veren ve festival adını ne kadar hak ettiği tartışmalı etkinliklerdense farklı ülkelerden filmleri ve sinemacıları buluşturan, film gösterimlerini farklı etkinlik ve çalışmalarla destekleyen festivallerin daha faydalı olduğunu düşünüyoruz.

Kısa film festivallerindeki ve yarışmalarındaki süre sınırlandırmalarını nasıl değerlendiriyorsunuz? Süre şartından dolayı müdahale etmek durumunda kaldığınız bir filminiz oldu mu?

Müjde Arslan: Hayır, iki kısa filmim de 13 dk. Kısa filmin gerektirdiği kısalıkta.

Pelin Aytemiz: *Unutma* aslında 18 dakikalık bir film, ancak bazı festivallere gönderebilmek için biz de 15 dakikaya kısaltma kararı aldık. Radikal bir karardı ama bazı kısıtlamaların yaratıcılığı tetiklediğini düşünüyorum.

Filiz Işık Bulut: 15-20 dakika gibi ayrımlara gerek yok. İsteyen özgürce istediği gibi çeksin. Festival için süresiyle oynadığım bir filmim yok. Biraz sezgisel olarak zamanını belirliyorum. *Deng* önce 24 dakikaydı. Montaj bittiğinde uzun olduğunu hissettim. Bugünkü süresine indirdim.

Koray Çalışkan: Festivallerin kendi tasarrufu süre sınırlamaları. Süre sınırlaması nedeniyle katılmadığımız festival oldu. Ama bunun büyük bir sorun olduğunu düşünmüyorum. Süre sınırlamasının en çok kısıtladığı tür orta metraj. Ama yapacak çok şey yok. Sınırlar iyidir. Yoksa neyi aşacağız?

Veysel Çelik: Evet, ikinci filmimin kurgusu bittiğinde 26 dakikaya ulaşmıştı. Süre kısıtlamasından dolayı kurguda değişikliğe gitmek zorunda kaldım.

Mustafa Dok: Süre şartından dolayı filmime müdahale etmekten ziyade bazı senaryoları çekmekten vazgeçtiğim zamanlar oldu.

Merve Kayan - Zeynep Dadak: Süre şartından dolayı müdahale etmek durumunda kaldığımız bir film olmadı. Ama bunun sebebi bu süre kısıtlamalarının aslında yaratma mekanizmamıza derinden işlemesi olabilir. Kimi zaman daha filmin anlatım tarzını oluştururken bile bu ön bilgi yönetmenleri belli zaman kısıtlamaları içinde düşünmeye itiyor.

Erol Mintaş: Buna yukarıda değindim kısaca. Herhangi bir filmimi festivale yollayacağım diye kısaltmadım fakat bundan dolayı 15 dakika olan kısa film festivallerine yollayamadığım oldu, oluyor.

Elif Refiğ: Olmadı. Dünyanın her yerinde belirli süre kısıtlamaları oluyor. Festivallerin işleyişini mümkün kılmak için böyle sınırlandırmalara ihtiyaç var sanırım. Süre yüzünden bir filme müdahale etmek prensip olarak aklıma yatan bir şey değil. Başka festivali beklerim madem gibi düşünüyorum bu tip durumlarda.

Burcu Aykar Şirin - Uygur Şirin: Çok kısa süreler talep eden ve bunu yarışmanın bir tür “alamet-i farikası” haline getiren yarışmaları anlamlı bulmakla beraber başka türlü kısıtlamaları çok anladığımızı söyleyemeyeceğiz. Belki bir ön eleme zemini oluşturuyorlar. *Ölüm*’ün 18 dakikalık süresi nedeniyle kimi festivallere başvuru yapmadık, süreye müdahalede bulunmayı da düşünmedik.

Festivallerdeki tür ayrımları hakkında ne düşünüyorsunuz? (Geleneksel olarak, kurmaca, deneysel, animasyon, belgesel, vs.)

Müjde Arslan: Tür ayrımının olması lazım çünkü biçim ve teknik olarak farklı kalitelere üretiliyor, farklı seyirciye hitap ediyorlar.

Pelin Aytemiz: Kendi filmimi bile bir türe sığdırmayı beceremiyorum. Tür ayrımının günümüzde çok etkin bir şekilde çalıştığına emin değilim.

Filiz Işık Bulut: Bu konuda kararsızım. Bugün kurmacayla belgeselin iç içe girdiğini görüyoruz. Ayrımları yapmak zor. Nasıl bir sınır var? Kim belirliyor? Bir kalıba oturtulmak, ‘senin yaptığın budur’ denmesi bir sınırlandırmayı da beraberinde getiriyor.

Koray Çalışkan: Bence isabetli ayrımlar. Bu ayrımlar olduğu için aralarındaki sınırlarla uğraşabiliyoruz. Kullanalım ama çok ciddiye almayalım bence.

Veysel Çelik: Kategori ayrımlarına herhangi bir sözüm yok, ayrı kulvarda ayrı temalar işleyen filmleri bir potada değerlendiremezsiniz.

Mustafa Dok: Elimize kamerayı alıp veya bilgisayarın başına oturup bir şeyler hazırladıktan sonra projektörden yansıtılmasının filmin kategorisinden daha önemli olduğunu düşünüyorum.

Merve Kayan: Belgesel ve kurmaca (ki tür ayrımı olarak bu kavramlar oldukça indirgemeci ve yapay) deneysel ve geleneksel vs. gibi ayrımlar arasında kalan filmler için kimi zaman festival başvuruları zorlaşabiliyor. “Yeterince belgesel değil, yeterince deneysel değil” gibi yorumlar gelince de trajikomik bir şakayı tekrar tekrar duyuyoruz gibi geliyor.

Zeynep Dadak: En dertli olduğumuz konu. Bu konudan diğer tüm kısıtlamalardan daha fazla şikayetçiyiz galiba.

Erol Mintaş: Eğer “yarışma” bölümleri varsa bence tür ayrımı ol-

malı. Çünkü animasyonu belgeselle aynı kategoride yarıştırmak çok mantıklı değil. Yaratım süreçleri ve teknik özellikleri çok farklı, ama bazıları da hepsi sinema diyor, o da farklı tabii. Ama doğrunun tür ayırımının yapılması olduğunu düşünüyorum.

Burcu Aykar Şirin - Uygur Şirin: Sinemada “nitelik” söz konusu olduğunda bu ayrımları suni buluyoruz. Ancak filmler yarışmalarda değerlendirilirken nedense dezavantajlı konumları olan kurmaca dışındaki türleri desteklemesi veya festivallerde daha fazla sayıda film gösterilmesini sağlaması açısından yararlı oluyor.

Festivaller dışında gösterim olanağı bulabiliyor musunuz?

Müjde Arslan: Bazen okullarda özel gösterimler oluyor.

Pelin Aytemiz: Hayır.

Filiz Işık Bulut: Üniversitelerde, atölyelerde ve kültür merkezlerinde gösterme imkânım oldu.

Koray Çalışkan: *Esmâ* o konuda şanslı bir film oldu. Birçok davet aldı. 50 civarında özel gösterim yapıldı.

Veysel Çelik: Kendi imkânlarımla İstanbul’da ve İstanbul dışında bazı yerlerde gösterim yapma şansım oldu.

Mustafa Dok: Evet, televizyonlar, özel gösterimler vs. oldu.

Merve Kayan - Zeynep Dadak: Katıldığımız bazı film festivalleri, bu anlamda çok yardımcı oldular. Örneğin Akbank Kısa Film Festivali, ödül alan filmleri tüm Türkiye’de üniversite üniversite dolaştırdı. Filmi ulaştıramayacağımız bir sürü insan böylece görmüş oldu *Bu Sahilde*’yi. Yine biri New York’ta, biri Mumbai’de iki üniversite hocasının filmi ders malzemesi olarak kullandıklarını duyduk. Ayrıca tabii internet var. Film önümüzdeki yıldan itibaren, MUBI’den (www.mubi.com) izlenebilecek. Daha önce bahsettiğim gibi, televizyon satışı da olursa ne güzel olur.

Erol Mintaş: Elimizden geldiğince göstermeye çalışıyoruz. Ama çok olmuyor doğrusu. Birkaç tane. Zaten kısa film olduğu için gösterime koymak gibi bir kavram yok.

Elif Refiğ: Dostlar meclisi gösterimleri baki elbette ama onun dışında çok sık değil. New York’tayken bazı uzun metraj film gösterimleri öncesi kısa filmlerimi gösterme şansım oluyordu. Burada o kadar yerleşmiş bir sistem değil henüz bu.

Burcu Aykar Şirin - Uygur Şirin: Bazı özel toplu gösterimlerde ve üniversitelerin veya kültür merkezlerinin programları çerçevesinde gösterim olanağı bulunabiliyor.

SİNEMA-EĞİTİM

Sinemayla uğraşmak için sinema okumanın ne gibi faydaları oluyor? Eğer sinema okuyorsanız ya da okuduysanız okuldan teknik ya da maddi destek imkânı bulabildiniz mi?

Müjde Arslan: Biyoloji okuyup Sinema bölümünde *master* yaptım. Sinema eğitimi almanın kuşkusuz çok faydası var, başlarda belli bir birikim sağlıyor. Bir yerden sonra da yetersiz kalıyor ve siz arayışınızı tek başınıza sürdürüyorsunuz. Ancak okulum (Marmara Üniversitesi) maddi ya da teknik olarak bir imkân sunmadı.

Pelin Aytemiz: Okuldan teknik ve maddi destek alamadım ancak projeyi destekleyen hocalarımın büyük katkısı olduğunu düşünüyorum. Bu tip projelerde güvenebileceğiniz bir ekibinizin ve danışmanınızın olması şart.

Filiz Işık Bulut: Sinemayı yan dal olarak aldım. Üniversiteden teknik veya maddi bir destek arayışına girmedim.

Koray Çalışkan: Sinema okumadım. Ancak bir eğitimci olarak söylüyorum, "eğitim şart", "eğitimsiz olmaz", "eğitim her şeyin başı" gibi lafları sevmiyorum. Eğitim kurumları disiplinler yerlerdir. Türkiye gibi ülkelerde çoğu özgür düşüncüyü yaratmak yerine onu baltalamaya uğraşır. Sinemayla ilgilenmeye karar verdiğimde yurtdışında iyi sinema okullarının programlarını araştırdım. Kendime, kendimce bir okul yarattım ve ana derslerin kitaplarını okuyarak kendimi eğitmeye çalıştım. Sinema öncelikle kişisel bir olgunluk gerektiriyor, bu yalnızca okulda kazanılan bir şey değil. Durduğu yeri bilmeyen hence kamerayı koyacak yeri de bulamıyor. Ortaya çorbalar çıkabiliyor. Geçen sene çekilen filmlerden *Deng'i* izleyin, sadeliği ve olgunluğu ne kadar etkileyici.

Veysel Çelik: Ben resim öğretmenliği mezunuyum, sinema okuma fırsatım olmadı. İlk başlarda çok yakındım sinema okuyamadığım için fakat zamanla bunun şart olmadığını, hatta benim için daha faydalı olduğunu anladım.

Mustafa Dok: Sinema bölümünde okumanın çok faydası var. Mesela, sinema, ekipman üzerine seminerler alma imkânınız oluyor. Ama en önemlisi yönetmenlerin sinema okulunda öğrendikleri bilgileri setlerde pratiğe dönüştürmeleri ve hatta yeni bilgilere sette o çalışma esnasında sahip olmaları. Okuldan teknik destek gördüm.

Merve Kayan: *Bu Sahilde* özelinde, *master* yaptığım UCSD'den okula bağlı diğer kuruluşlardan destek aldık hem maddi hem ekipman açısından.

Zeynep Dadak: Biz ikimiz de lisanstan başlayarak sinema okuduk. Ben şu anda New York Üniversitesi Sinema Çalışmaları Bölümü'nde doktora yapıyorum; daha teorik bir program. Merve de film yapımı yüksek lisansını yeni bitirdi. Daha önce İstanbul Bilgi Üniversitesi'nde *master* yaparken oranın teknik imkânlarından çokça yararlanmıştım. Ama uzun bir süreçten bahsediyoruz. O nedenle sinema okumanın birebir şu faydası oldu demek çok zor.

Erol Mintaş: Sinema, tamamen okulla olacak bir şey değil gibi geliyor bana. Ama bizi disipline etmesi ve farklı kişiler ve düşünceler ile bağ kurmamızı sağlaması açısından önemli bence. Sinema hakkında öğrendiğim birçok şeyi ben okul dışında öğrendim diyebilirim. Ama bu sadece sinema için geçerli değil zaten. Bu da okulların, okul olma mantığından, teknik donanımından vs. kaynaklanıyor. Oradaki akademik personelin önünü açacak, onları bir sürü angarya işten kurtaracak şeyler yapmak lazım. Onları bir binaya tıkmaktansa, öğrencileriyle beraber üretim yapacakları imkânlar tanımak daha doğru. Bu da artık okulun işleyişiyle, mantığıyla ilgili bir sorun sanırım. Okumalar yapmak, hissetmek ve işin pratiğinde yer almak daha önemli. Ivan Illich'in okulsuz toplumu gibi okulsuz sinema belki daha iyi. Ya da okulları güzelleştirmek lazım belki de. Biz şanslıydık, hocalarımız iyiydi ve yaratıcılığımıza müdahale etmek yerine onu destekliyorlardı. İstedığımız gibi film çekmemizi destekliyorlardı, daha çok rehberlik görevi yapıyorlardı diyebiliriz. Ama her okul böyle değil galiba. Başka üniversitelerde sırf hocalarının hoşlandığı tarzda film çekmediği için okulla bayağı cebelleşen arkadaşlar var. Yani bu durumda okul bir şeyler vereceğine onlara ayakbağı olmuş durumda. Bir de branşlaşma yok Türkiye'de. Herkes her şeyi yapıyor. Benim görüntü yönetmenim Romanyalı, bu durumu gördüğünde şaşırmıştı. Misal görüntü yönetmeni ve yönetmenlik olabilir, bu kombinasyonu anlıyorum; montajcı, yönetmen olabilir. Yani söz konusu kişi teknik bir bölümde geçerken profesyoneldir ve aynı zamanda yönetmenlik yapıyordur. Sonradan karar vermiştir yönetmenliğe vesaire. Ama hem iyi bir montajcı hem iyi bir görüntü yönetmeni olunur mu bilmiyorum. Belki de oluyordur. Ben de merak ediyorum.

Elif Refiğ: Columbia Üniversitesi'nde MFA'imi 2008'de bitirdim. Okuldan çok şey öğrendim. Hocalarımın, özellikle Nick Proferes, rahmetli Lewis Cole ve Milena Jelinek'in üzerimde çok büyük hakkı vardır. Bunun dışında kendiniz gibi insanlarla beraber üretim süreçlerine girmenizi teşvik eden bir yapısı vardı okulun. Yaparken öğrenmek, hata yapmaktan korkmamak, eleştiriye açık olmak, gelen yorumu sadece iş üzerinden değerlendirecek olgunluğa sahip olmak, hiçbir şeyi kişisel algılamamak gibi karakter oynamaları da yapmanız gerekiyor o süreçte. Bir işin içine giren herkesin o işin en iyi olması için çaba gösterdiği varsayımıyla hareket etmek ve bunun sonucu gelen her yorumu bunun üzerinden algılamak gibi bir alışkanlık edindim. Türkiye'de en çok eksikliğini hissettiğim anlayış biçimi bu. Bizde herkes daha kişisel algılıyor her şeyi ve bunun yapılan işler üzerinde olumlu etkisi olduğunu düşünmüyorum. Okulumuz teknik olarak çok iyi durumda değildi, daha çok senaryo yazımı ve dramaturjik yapı ile ilgilenen bir kadro vardı. Ama yine de buradaki herhangi bir sinema okuluna göre teknik olarak ileride olabilir. Okulda birden fazla işte çalıştım, kurgu laboratuvarında, güvenlikte, organizasyonel işlerde vs. Bunların ve verdiğim senaryo derslerinin karşılığında okul masrafımı düştüler. Maddi olarak çok zorlayıcı yapıları var Amerika'daki okulların. O açıdan sıkıntı çektiğim çok oldu, fakat inat ettiğinizde sanırım birileri bunu fark ediyor ve yardım etmek istiyor. Şansım da yaver gitti ki böyle insanlarla karşılaştım.

Burcu Aykar Şirin - Uygur Şirin: Bu eski, uzun ve herhalde bitmeyecek bir tartışma. İkimiz de lisans düzeyinde sinema okumadık (Burcu sinema alanında yüksek lisans derecesi aldı). Sinema okumanın, öğretim kurumuna ve öğrencisine bağlı olarak faydaları vardır mutlaka, ama film yapmak için sinema okumanın şart olduğunu düşünmüyoruz.

Türkiye'deki sinema eğitimi hakkında bilgi sahibi misiniz? Gözlemlediğiniz ya da tecrübe ettiğiniz farklar ve benzerlikler neler?

Müjde Arslan: Sinema eğitimi veren çoğu üniversite bugün film çekimine yoğunlaşmış durumda; bu hem iyi hem kötü bir şey. Başlangıçta bir heyecan yaratabilir, film çektiğini düşünebilir birey ancak bir süre sonra hayatı boyunca dolduramayacağı bir boşluğa da dönüşebilir. O yüzden her şeyden önce iyi bir teorik eğitimin gerekli olduğunu düşünüyorum. Bu öyle birkaç saat Türk sineması, birkaç saat dünya sineması dersi koyalım mantığından öte bir şey. Kavramın, sosyolojinin, felsefenin, edebiyatın sinemada neye nasıl karşılık geldiğini içermeli.

Filiz Işık Bulut: Bu konuda bilgiye sahip değilim. Sanatın başka alanlarını da bilmek filme çok destek sağlıyor. Sinema okumak önemli ama farklı alanlardan gelen kişilerin de çok güzel işler yaptığını gözlemliyorum.

Koray Çalışkan: Bu konuda az şey biliyorum. Ancak öğrenciler çok dertli. Bunu söyleyebilirim.

Veysel Çelik: Herhangi bir akademik eğitimim olmadığı için Türkiye'deki sinema eğitimi hakkında pek bir şey söyleyemem, fakat okuyan arkadaşlarımın setlerde pratik olarak çok zorlandığını söyleyebilirim. Teori ve pratik farkı hemen göze çarpıyor.

Mustafa Dok: Türkiye' deki sinema okullarında maalesef öğrencilere çoğunlukla teorik bilgiler veriliyor. O öğrendikleri bilgileri beyazperdeye aktarma şansları fazla olmuyor. Oysa en azından yönetmenlik okuyan her öğrenci her yıl okulun imkânlarıyla en az bir tane kısa film, sinema okulunu bitirme tezi olarak da uzun metrajlı bir film çekmeli!

Zeynep Dadak: Gerek kendi öğrencilik yıllarımdan gerekse de bir süredir hem yurtiçinde hem de yurtdışında çeşitli üniversitelerde ders verdiğim için aşağı yukarı biliyorum. ABD ve Türkiye arasındaki en temel fark sanırım, Amerika'da teori ve pratik arasında çok net bir ayırımın olması. Bu bence biraz Amerikan kültürel hayatındaki anti-entelektüelleştirme sürecine bağlı. Sanki film yapanlar bir şey okumaz ya da okuyanlar film yapmayı beceremez gibi bir anlayış var. Bu, dünyanın genelinde de biraz böyle olmaya başladı. Türkiye'de ise herkes her şeyi yapabilir zihniyeti var. Her şeyden biraz biraz. Dolayısıyla her bilgi biraz yüzeysel kalıyor.

Erol Mintaş: Genel anlamda çok iddialı sinema eğitimi veren bir okul bilmiyorum Türkiye'de. Kalburüstü olanlar da bireysel çaba ve emeklerle gidiyor. Hem öğrenci profilinden kaynaklı hem de kadro ve teknik altyapıdan kaynaklı problemler var. Sinema pratik olmadan olmaz. Ama gerçek anlamıyla dolu dolu pratik yaparak öğretim veren kaç okul var? Elbette tamamiyle yok demiyorum ama mesela okullarımızda pelikülle, son teknolojiyle çalışmak ne kadar mümkün? Var mı bu teknik donanım? Sonra en son teknoloji ne kadar gelebiliyor? Bütün bu soruların cevapları gerçekten doyurucu mu? Mesele sadece teknik değil tabii, neden parmakla gösterilen çok fazla senaristimiz yok, düşünmek lazım. Disiplinlerarası eğitim ne kadar yapılabiliyor? Ben soru sormaktan yanayım aslında. Biraz soru soralım, alacağımız cevaplar bize sinema eğitimi hakkında bilgi verecektir zaten. Okulların yapısının biraz değişmesi lazım, kendi akade-

mik personelinin yaratıcılığını da destekleyen bir yapı kurulmalı bence. Hoca ve ğrenci birlikte film setlerinde bir Şeyler yaratabilmelidir. Sinema eğitimi sadece sıralarda oturarak yapılmaz, akademik personel olan, film çeken hocalar öğrencilerini asistan statüsünde ekibe dâhil ederek onlara daha fazla yararlı olmuş olur. Akademik personelin üretimi okul tarafından desteklenmeli ki o üretim öğrenciler içinde elle tutulur bir Şey olsun.

Elif Refiğ: 2003'te Bilgi Üniversitesi Yüksek Lisans'a bir yıl devam ettim. Ondan beridir çok fazla bilgim yok. O tecrübeme istinaden çok iyi niyetli bir ğretim kadrosunun varlığından bahsetmek isterim. Fakat yapısı itibariyle dağınık, film araştırmaları ve film yapmak isteyen öğrencileri aynı bünyede toplayan bir ders planı vardı. Bu çok doğru bir seçim mi emin değilim. Sonuçta programa göre kadrolaşmak yerine kadrolara göre program yapmak daha yaygın bir anlayış bizde. Can Candan ve Tül Akbal gibi kıymetli hocalarımlın bende bıraktığı hep olumlu duygulardır, fakat mesleki olarak yararlandığım birisini düşünmeye kalkınca aklıma ilk Barış Pirhasan geliyor.

Burcu Aykar Şirin - Uygur Şirin: Bu konuda söz söyleyecek kadar bilgiye sahip değiliz.

Müjde Arslan kimdir?

Çeşitli gazete ve dergilerde sinema ve edebiyat yazıları yayınlanan Müjde Arslan'ın (Mardin, 1981) kısa ve belgesel filmlerinin yanı sıra *Rejissör: Atf Yılmaz* ve *Kürt Sineması* adında iki derleme kitabı bulunuyor.

Filmleri

Son Oyun, 2006

Nora, 2007

Tov / Tohum, 2009

Ölüm Elbisesi: Kumalık, 2009

Pelin Aytemiz kimdir?

1982'de Ankara'da doğdu. Bilkent Üniversitesi Grafik Tasarım Bölümü'nün ardından İstanbul Bilgi Üniversitesi Sinema Televizyon Bölümünde ikinci yüksek lisansını tamamladı. Şu an Bilkent Üniversitesi'nde asistanlık ve doktora yapmakta. *Unutma* profesyonel bir ekiple gerçekleştirdiği ilk filmi.

Filiz Işık Bulut kimdir?

1970'te Gümüşhane'de doğdu. Beykent Üniversitesi Sahne ve Gösteri Sanatları Yönetiminden mezun oldu. İstanbul'da özel bir kurumda tiyatro eğitmeni olarak ders vermektedir.

Filmleri

Deng / Sesler, 2009

Lêgerin / Arayış, 2009

Koray Çalışkan kimdir?

1972'de İstanbul'da doğdu. Boğaziçi Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde öğretim üyesi. Türkiye kırsalının çözülüşü üzerine olan ve 2011 yazında Söke Ovası'nda çekmeyi planladığı uzun metraj filminin senaryo geliştirmesi üzerinde çalışmaktadır. *Esmâ* (2009) ilk yönetmenlik çalışmasıdır.

Veysel Çelik kimdir?

1984'te Batman'da doğdu. Marmara Üniversitesi Fotoğraf Ana Sanat Dalı'nda eğitimine devam ediyor. Fotoğraf sergilerinin yanı sıra, reji olarak bulunduğu projeler ve kısa filmleri var.

Filmleri

Tünel, 2007

Uyuyan Günah da İşlemez, 2008

2932, 2009

Mustafa Dok kimdir?

1971'de Samsun'da doğdu. 1991 yılından beri Berlin'de yaşıyor. Berlin'de Güzel Sanatlar Üniversitesi Toplumsal ve Ekonomik İletişim Fakültesinde eğitim aldı. 2004 yılından itibaren Bredok Film Production yapım şirketini yönetmektedir.

Filmleri

Billy & Willy, 2006

Köy, 2009

Merve Kayan kimdir?

1981'de Uzunköprü doğdu. Kurgucu olarak çeşitli projelerde çalışmış, 1999'dan bu yana kısa film ve video üretmektedir. San Diego Üniversitesi Görsel Sanatlar Bölümü'nde yüksek lisans yapmaktadır.

Filmleri

Aud, 2003

Ah, 2006

Bu Sahilde, 2010

Zeynep Dadak kimdir?

1978'de Balıkesir'de doğdu. New York Üniversitesi Film Çalışmaları bölümünde doktora yapmaktadır. 2001'den bu yana kısa film ve belgesel üretmektedir.

Filmleri

Gidiş Geliş Gidiş, 2004

Tarihe Şerh: Irak Dünya Mahkemesi, 2007

Bu Sahilde, 2010

Erol Mintaş Kimdir?

1983'te Kars'ta doğdu. Marmara Üniversitesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği'nin ardından, Güzel Sanatlar Enstitüsü Sinema - TV tezli yüksek lisans programını "Bir anlatım dili olarak varoluşçuluk ve Tarkovski sineması" isimli tez çalışması ile tamamladı.

Filmleri

Erostrate, 2007

Butimar, 2008

Berf, 2010

Elif Refiğ kimdir?

1978'de İstanbul'da doğdu. Sinema yüksek lisansını New York'ta, Columbia Üniversitesi'nde tamamladı. Şu anda, *Ferah Feza* isimli ilk uzun metraj filmini hazırlamaktadır.

Filmleri

Bekleyolu, 2004

Esperenza Starring, 2005

Üç Vücut, 2007

Erkek Adam, 2009

Burcu Aykar şirin kimdir?

1977'de İstanbul'da doğdu. Boğaziçi Üniversitesi Psikoloji Bölümü'nden mezun olduktan sonra İngiltere'de, Southampton Üniversitesi'nde sinema üzerine yüksek lisans yaptı. *Sinema* dergisine film eleştirileri yazmaya devam etmektedir.

Filmleri

Doğum, 2008

Ölüm, 2009

Uygar şirin kimdir?

1972'de Kayseri'de doğdu. Boğaziçi Üniversitesi İşletme bölümünü bitirdi. 1997'den bu yana reklam yazarlığıyla uğraşıyor. Yayımlanmış iki romanı ve filmleştirilmiş iki senaryosu var.

Filmleri

Doğum, 2008

Ölüm, 2009